GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese: Joi'a si Duminec'a.

Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 3 fl. v. . — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu 28 franci.

Anulu XLI.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr v. a. pentru flacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 99. **Joi, 26|14 Decembre** **1878.**

Episode din camerele austro-ungare.

(Revista.)

Ministeriului din nou carpacitu Tisza i s'a datu cu mare greu indemnitatea ceruta. O multime de deputati, intre cari Bitto, Hoffmann si comitele Lonyay, au declaratu, ca ei prin votarea indemnitatii nicidecum nu voiescu se arate ca au incredere in ministeriu. Processulu de discompunere alu partidei ministeriale inaintéza mereu si lucrulu a ajuusu la atat'a, incatu ministeriulu Tisza traiesce astadi numai din grati'a Croatiloru, cari in interessulu loru specialu au aflatu de bine ai promite ca'lu voru sprijini cu voturile loru in diêta. Se intielege, ca Croatii nu facu acést'a din amoru platonicu catra Tisza, ci dupa macsim'a „ajutoriu pentru ajutoriu", pretindu se li se faca puçine contraservicii, cumu e resolvarea multiamitóre a cestiunei provincialisarei granitiei militare croatoslavóne, care se traganesce de atat'a timpu s. a. D-lu Tisza va trebui se faca dér' concessiuni croatiloru si kossuthianii, cu privire la alianti'a lui cu croatii, nici nu lu mai tituléza altfeliu decatu „Iellacici alu doilea." Foile opositiunale maghiare ne spunu, ca se'spera, ca cu ocasiunea desbaterei budgetare voru esi inca alti cativa deputati din partid'a ministeriala, asia ca probabilitatea, ca Tisza va poté fi resturnatu cu ocasiunea aceea se maresce. De alta parte se dice ca br. Sennyey are de gandu a luá érasi parte la lucrarile dietei. Este timpu destulu pentru cá partidele opositiunale se se póta catu de bine pregati pentru ataculu combinatu, ce au de cugetu a'lu face asupra positiunei lui Tisza, ca-ci Luni s'a amanatu diet'a pêna pe la mediuloculu lui Ianuariu. Dér' se trecemu la episodele despre cari amu voitu se vorbimu.

Cu ocasiunea desbaterei proiectului de lege, privitoriu la emissiunea de 40 milióne renta in auru, Kossuthianulu C s a n á d y érasi a provocatu unu scandalu, atacandu cu mare inversiunare pe ministrulu-presiedinte. „Candu am enumeratu pecatele guvernului — dise Csanády — am datu espressiune numai simtieminteloru poporatiunei adeveratu maghiare. (Miscare in drépt'a.) Acestu ministeriu a facutu mai multu reu, decatu regimulu absolutisticu pe timpurile lui B a c h si S c h m e r l i n g si decatu tóte ministeriele deákistice laolalta, pe cari le-a fostu combatutu de atatea-ori d-lu Tisza. Si proiectulu de façia contiene o noua violare a legii." — La acést'a respunse ministrulu T i s z a, aperandu proiectulu de lege: „Incepe se fia la moda, a se dice: c a t i m p u l u l u i B a c h s é u a l u l u i S c h m e r l i n g a f o s t u m a i b u n u c á c e l u d e a s t a d i. (Dá! asiá este! in steng'a estrema), ca atunci erá mai mare libertate si ca legile se calca acuma in pecióre. Intr'o privintia au dreptu cei ce vorbescu asia, guvernele lui Bach si Schmerling n'an violatu legile unguresci, ca-ci pentru ei nici nu esistau de aceste. Nu invidiezu p'acela, caruia 'i place o asemenea stare de lucruri, dér' celoru ce nu sunt multiamiti cu libertatea de adi, le-asiu dori se guste numai 48 de óre libertatea aceea, si atunci n'ar mai vorbi asiá si déca in dilele acele ar' fi facutu matanii imbracati in haine de gala." (O voce din drépt'a: Candu Csanády calarea cá banderialistu inaintea trasurei regelui!) C s a n á d y respunde, ca n'a voitu se dica, ca pe atunci erá mai mare libertate, ci a disu, ca i n p r i v i n t i ' a m a t e r i a l a s i m o r a l a g e n e r a l a (miscare in drépt'a) n a t i u n e a n i c i s u b s i s t e m u l u l u i B a c h s i S c h m e r l i n g n ' a s u f e r i t u a t a t ' a c á s u b g u v e r n u l u a r b i t r a r i u a c t u a l u. (Aprobari in steng'a estrema.) „Este timpulu cá se facu odata finitu clevetiriloru ministrului-presiedinte." (Mare miscare in drépt'a.) Csanády spune apoi, ca elu in period'a lui Schmerling n'a facutu, cumu dise ministrulu, matanii monarchului, ci neaflandu-se nimenea, care se aiba curagiulu a spune Maj. Sale, candu a calatoritu prin Bihari'a, adeverulu, s'a decisu densulu a face acést'a. Elu n'a conferitu cu monarchulu in c a b i n e t e s e c r e t e, (Ilaritate) ci ia spusu sub ceriulu liberu in faci'a a mii de ómeni, ca se restituie natiunei independenti'a si constitutiunea s'a rapita. (Aprobari in steng'a, strigari in drépt'a: Ast'a nu-i adeveratu!) Dupa acést'a declara ministrulu Tisza intre aprobari din drépt'a si protestari din steng'a, ca nu mai voiesce se reflecteze la cuvintele luí Csanády. Acest'a voiesce se se justifice „façia de repetît'a insultare a ministrului," cumu o numesce, dér' se nascé unu mare sgomotu. Presiedintele intrevine si Csanády se provóca in fine la unu numeru alu lui „Ellenör" de pe atunci si dice, ca déca nici acést'a nu-i ajunge ministrului-presiedinte, atunci se provóca la Maiestatea S'a insusi! — Intre sgomotu mare se finesce apoi acestu incidentu.

In „R e i c h s r a t h u l u" d i n V i e n 'a s'a petrecutu o scena, care are unu caracteru cu multu mai seriosu, si a produsu mare turburare in capital'a Austriei. Deputatulu din Austri'a de josu, neamtiulu cav. de S c h ö n e r e r, unulu dintre adoratorii infocati ai lui Bismarck, a vorbitu in siedinti'a publica dela 18 l. c. a senatului, cumu se dice, dela rinichi, cá unu adeveratu prussacu. Erá vorb'a de a se incuviintiá ministeriului provisoriu Auersperg dreptulu de a incassá darile pe patrariulu I alu anului viitoriu. Schönerer vorbi in contra incuviintiarei si dise intre altele:

„. . . Guvernulu acest'a ne-a dusu din trépta in trépta la ruin'a financiara. Ómenii guvernului au condusu afacerile cá nisce comercianti nesolidi si cu tóte ca sunt bancroti, le conducu mai departe. Totu mai multu se aude in provinciele germane ale monarchiei, esclamandu-se: D e a m u f i n u m a i o d a t a u n i t i c u i m p e r i u l u g e r m a n u! (Strigari sgomotóse de Oho!) Totu mai multu dicu se aude in tierile germane ale corónei strigarea: De amu apartiené numai odata imperatiei germane. (Strigari inoite de Oho!) Repetu, ca se aude acést'a strigare, pentru cá se scapamu in fine odata de Bosni'a cu totu ce se tiene de ea! Punctulu meu de vedere e dér', ca pe catu timpu va sustá guvernulu acest'a, poporatiunea se nu platésca nici-o dare, si déca darea s'ar' incuviintiá, atunci — o spunu, cá se-o auda si cei de afara — atunci poporatiunea se platésca acést'a dare numai pe lenga esecutiune. E datin'a a se dice: Multe sunt putrede in statulu Danimarcei, i n s t a t u l u A u s t r i e i i n s e t ó t e s u n t p u t r e d e. Ne trebuiescu inainte de tóte caractere consecente in fruntea guvernului si speru, ca corón'a nu va fi atatu de reu sfatuita, cá se ne presente totu acelu ministeriu cá definitivu . . ."

De candu esista parlamentulu Austriei, n'a cutezatu unu deputatu a vorbi in tonulu acest'a. Se sciea, ca intre carturarii nemti mai cu séma dela 1866 incóce s'a facutu mare propoganda pangermanistica si numerulu adoratoriloru lui Bismarck a crescutu mereu sub aripile dualismului, dér' nimenea nu credea, ca ei voru avé curagiulu asi redicá capulu intr'unu modu atatu de bruscu chiaru in senatulu imperialu. Acest'a este numai unu semnu, ca agitatiunea intre nemtii din Austri'a a luatu dimensiuni deja amenintiatóre si de aci se potu esplicá si mesurile rigoróse, ce s'au luatu in contra reuniunei studentiloru germani, care a fostu disolvata. Un'a din causele, cari au contribuitu la acést'a, a fostu póte si impregiurarea, ca deputatulu Schönerer erá membru de onóre alu acestei reuniuni si se bucurá, cumu dice reportulu reuniunei, de simpathi'a tuturoru. Dealtmintrea d-lu Schönerer ar' pati-'o, candu ar' deveni supusu bismarckianu, ca-ci usioru i s'ar' poté intemplá si lui, cá se fia inchisu séu datu afara din tiéra in 24 de óre cá multi alti radicali din Germani'a, cari sunt urmariti numai sub pretecstu, ca sunt socialisti. Dér' desi atitudinea deputatului Schönerer este condemnabila din punctu de vedere alu patriotismului austriacu, nu se póte de alta parte aprobá nici modulu de procedere alu politiei austriace, care a opritu chiaru si o convorbire privata a mai multoru studenti, membri ai reuniunei memorate. Bine dice in privinti'a acést'a „Deutsche Zeitung" din Vien'a, ca mesurile repressive producu numai efecte contrarie. Caracteristica este si declaratiunea, ce a facut'o dep. Schönerer in siedinti'a din 21 l. c. Presiedintele camerei adeca a datu cetire unei telegrame din Zwettl, cerculu de alegere alu lui Schönerer, in care primariulu orasiului si mai multi altii protestéza in contra asertiunei lui Schönerer, cá si candu ei ar' dori se devina prussaci. La acést'a a respunsu dep. Schönerer, ca elu ar' fi in stare de a produce numeróse adresse, cari aprobéza cele dise de elu, dér' nu-o face acést'a, ca-ci crede, ca nu se unesce cu parlamentarismulu. Va se dica Schönerer se baséza pe o partida compacta, care de si póte ca inca nu a prinsu radacina in poporu, totusiu illustréza de ajunsu nemultiamirea, ce esista si intre nemti pe lenga tóta egemoni'a loru politica.

Respunsulu Camereloru romane la Mesagiu.

Respunsulu Senatului:

Prea inaltiate Dómne!

Senatulu a vediutu cu fericire restabilirea pacei generale, care pune si pe Romani'a in positiune de a se bucurá de binefacatórele ei fructe.

Multiamita eroismului armatei nóstre pe campulu de bataia, multiamita bravului si junelui ei capitanu, care prin devotamentulu, abnegarea si valórea s'a militara, cá si prin intielepciunea s'a si prin identificarea s'a cu interessele si aspiratiunile natiunei, a sciutu se faca a se acoperí de gloria soldatului romanu. Romani'a a potutu esi cu onóre din crudele incercari ale resbelului trecutu si a dobendi realisarea aspiratiuniloru sale seculare, justificate si legitimate prin drepturile sale stravechi, prin marirea s'a trecuta, prin valórea si vitalitatea s'a presenta, a dobandi, adeca „independinti'a s'a politica".

Acestu bine supremu nu se póte in adeveru atribui unui singuru individu, séu catorva individi, ori chiaru unei singure generatiuni; elu este datoritu mai multoru generatiuni; elu este si fructulu operei timpului, combinatu cu cerintiele circumstantieloru. Dér' generatiunea presenta este, care l'a adusu la lumin'a sorelui; ea l'a proclamatu; ea i-a datu fiintia.

Si acei, cari din tóta generatiunea presenta au dreptu se fia mai meritorii si mai mandri de a vedé Romani'a recunoscuta independenta si intrata in familiele stateloru europene, este armat'a romana, esti Mari'a T'a Regala, Augustulu ei siefu, bravulu ei capitanu.

In acésta ultima sessiune a legislaturei sale permite, Mari'a T'a, senatului, se proclame inca odata acestu adeveru, si se felicite si se multiamésca armatei romane, felicitandu si multiamindu siefului ei supremu.

Precumu voi v'ati facutu datori'a pe campulu de resbelu, fi siguru Mari'a T'a, ca vomu sci si noi aface pe a nóstra, pe timpulu de pace si a respunde astfeliu la asteptarile si la dorinti'a Mariei Tale.

Senatulu a vediutu cu o viua multiamire, ca populatiunile Dobrogei au sciutu se aprecieze presenti'a romaniloru in acea provincia si se védia, ca drapelulu Romaniei nu este unu drapelu de cucerire, ci unu precursoru alu civilisatiunei, o garantia de ordine si de prosperitate.

Generatiunea presinta a facutu in adeveru multe si frumóse lucrari mari, inse oper'a s'a este departe inca de a fi terminata. Va sci, speramu, a se aratá demna de trecutulu seu si a dobendi inca titluri la recunoscinti'a generatiuniloru viitóre si la laudele istoriei.

Independinti'a nóstra, fiinti'a nóstra cá statu absolutu suveranu, a fostu proclamata, a fostu recunoscuta de marile poteri europene. Trebuie acumu consolidata, trebuie a o pune in conditiuni de taria, cu care se o ferimu de ori-ce periculo; trebuie se mai scimu a trage si tóte folósele, ce ne póte procurá nou'a nóstra situatiune.

Vomu convinge speramu, Mari'a T'a, prin actele nóstre,

atatu pe marile poteri limitrofe, catu si pe tóte marile poteri europene, ca Romani'a independenta este o garantia de ordine si de stabilitate in Orientu si ca ea este si va fi demna, sub tóte privirile, de solicitudinea si de interessulu ce Europ'a i-a aretatu.

Acést'a va fi, credemu, celu mai elocuentu mediulocu de a esprimá recunoscinti'a nóstra mariloru poteri europene pentru bun'a vointi'a si pentru spriginulu ce ne-au datu.

Nici activitatea nóstra, nici concursulu nostru nu voru lipsi spre a ajunge unu asiá scopu. Vomu sci, Prea Inaltiate Dómne, a calcá ori-ce consideratiuni mici si secundarie, a pune freu pasiuniloru si a trece peste prejuditii, spre a ne redicá la inaltimea cerintieloru situatiunei si a inlesní astfeliu, in limit'a competintiei nóstre, lucrarea viitorieloru camere de revisuire, cari au se termine intr'unu modu definitivu ceea ce noi amu inceputu.

Tractatulu de Berlinu in partile sale, cari ne privescu, se va poté astfeliu esecutá, cu lealitate si mai curendu. Articulele din constitutiunea nóstra se voru pune in acordu cu acestu actu internationalu, si art. 7 dintr'ens'a, care numai este de acordu cu principiele si luminele secolului, va trebui se dispara.

Cu modulu acest'a, tienendu-se socotéla si de dificultatile, cá si de formele nóstre constitutionale interióre, si basati totdeaun'a pe bun'a vointia si interessulu, ce marile poteri europene ne-au aretatu, speramu, ca nu va trece multu timpu, pana candu ori-ce greutati disparandu, vomu poté vedé restatornicindu-se relatiunile diplomatice ale totu-roru poteriloru europene cu statulu romanu.

Potemu inca asigurá pe guvernulu M. T. R., ca vomu pune tóta activitatea, inteligenti'a si bun'a vointia spre a esaminá catu mai curendu si cu maturitate tóte proiectele de legi si mesurile, ce guvernulu va crede, ca sunt mai urgente si mai neaperate, pentru cá astfeliu se ne potemu conformá cu votulu anterioru alu senatului, relativu la timpulu convocarei cameieloru de revisuire.

Celu din urma alu seu cuventu, ce senatulu adresséza M. T. R. in ultim'a s'a sessiune, nu póte fi decatu a ve esprimá inca odata devotamentulu si iubirea s'a, si a ve incredintiá, ca romanii, pe timpulu lucrariloru loru pacificei lucrari, cari aducu ordinea, prosperitatea, avuti'a, cari intarescu libertatea si cari le asigura cele mai bune relatiuni cu alte natiuni, cari consolidéza in alte cuvinte independenti'a loru politica, voru sci a se aretá totu atatu de demni, totu atatu de valorosi, dupa cumu s'au aretatu pe timpulu de resbelu, pe timpi de grele sacrificii.

Ve uramu, Mari'a T'a, cá impreuna cu M. S. Dómn'a, August'a nóstra Suverana, se traiti ani multi si fericiti!

Respunsuiu Camerei:

Mari'a T'a!

Adunarea deputatiloru, incependu prim'a s'a sessiune ordinara dela recunoscerea independintiei tierei de catra marile poteri europene, este fericita de a aduce omagiele sale si de a'si esprimá recunoscinti'a pentru credinti'a patriotica si pentru valórea militara, cu care Mari'a T'a, cá siefu alu statului si in capulu bravei nóstre armate ai asiguratu independinti'a patriei si prestigiulu natiunii romane.

Situatiunea politica a statului romanu fiindu astfeliu stabilita, tóta activitatea nationala póte acuma se se indrepteze spre desvoltarea si intarirea nóstra interióra.

Natiunea doresce se fia catu mai lunga si mai temeinica pacea, ce s'ar asigurá prin sincer'a aplicare a tractatului din Berlinu; ea doresce intretienerea celoru mai bune relatiuni cu tóte poterile straine si spera, ca bine-voitoriulu loru sprijinu nu'i va lipsí.

Pentru statornicirea oficiala a relatiuniloru diplomatice dintre poterile europene si Romani'a, Adunarea deputatiloru a facutu si va face totu ce este de competinti'a s'a. Ea este cu atatu mai doritóre de a'si implini missiunea si de a lasá loculu cameriloru de revisuire, cu catu spera, ca astfeliu se va inlaturá erórea profunda, ca esista, séu ca a esistatu vr'odata in Romani'a intoleranti'a religiósa. Natiunea romana n'a fostu sfasiata de lupte religióse in nici o epoca a istoriei sale; pamentulu romanescu a fostu din contr'a adapostulu tuturoru religiuniloru persecutate in alte state. Legile tierei nóstre n'au admisu niciodata neegalitatea politica intre romani pentru causa de religiune.

Dispositiunea articulului 7 din constitutiune, care oprea pe strainii de ritu nechrestinu de a dobendi impamentenire, n'a fostu decatu o mesura de ordine soçiala si economica, dupa cumu restrictiunea pusa musulmaniloru prin vechile capitulatiuni cu Pórt'a, de a se stabili si de a avé temple pe pamentulu romanescu, nu erá decatu o mesura de ordine politica.

Astadi inse Romani'a aflandu-se intr'o positiune politica bine definita, credemu, ca si ultim'a restrictiune de asemenea natura, ce mai esista in constitutiune, póte se dispara.

Camer'a se va sili dér' a se rosti catu mai neintardiatu asupr'a imbunatatiriloru interióre urgente, aratate ei prin discursulu Mariei Tale, spre a pune de indata apoi tiér'a in positiune de a'si dá camerile de revisuire a constitutiunii.

Adunarea primesce cu fericire asigurarea, ca starea financieloru tierei, cu tóte greutatile si sacrificiele resbelului, este mai buna de catu erá in ultimii ani de pace. Cumpatarea in cheltueli pe de o parte, sporirea veniturilorn pe de alt'a, prin marirea avutiei generale, prin desvoltarea resurseloru tierei cu ajutoriulu unoru mesuri economice eficace, voru avé neincetatu partea cea mai larga in activitatea representantiloru natiunei.

O situatiune financiara buna, pe lenga lamurirea situatiunei nóstre politice cá statu europeanu, ne va inlesni si mai multu calea imbunatatiriloru interióre.

Intre aceste imbunatatiri, acele ce se impunu, cá unu interessu si o datoria nationala de prim'a ordine, sunt cele menite a redicá poporatiunile nóstre rurale.

Camer'a a votatu mai multe dispositiuni si va mai completá sistem'a de legiuiri, ce are de scopu acésta redicare.

Improprietarirea insuratieiloru, astadi faptu implinitu, este pentru poporatiunile rurale unu votu de dreptate si unu ajutoriu poternicu, pe care representantii natiunei 'lu constata cu o adenca multiumire.

Proiectele de lege pentru crutiarea paduriloru, pentru esploatarea mineloru, pentru grabnic'a unire a sistemei cailoru forate cu Dobrogea si cu portulu nostru de mare, voru fi primite cu luarea aminte ce merita prin insemnatatea loru economica si nationala.

Camer'a a acordatu totudeun'a cu grabire totu ce s'a cerutu pentru desvoltarea ostirii. Astadi mai multu de catu ori candu, dupa serviçiele eminente aduse natiunei de brav'a s'a armata, interessulu nationalu se unesce cu simtiementulu de recunoscintia, spre a ne indemná se damu o deosebita atentiune proiecteloru menite a realisá imbunatatiri in organisarea poterei nóstre armate.

Tendinti'a staruitóre a representatiunei nationale a fostu de a face cá justiti'a se fia in adeveru o potere independinta si astfeliu constituita, in catu se asigure statului echilibrulu neaparatu poteriloru lui, pentru sincer'a si regulat'a functionare a mechanismului constitutionalu, si se dé societatii tóte garantiele possibile de nepartinire. Ori-ce proiecte ale guvernului ar' tinde la realisarea acestui scopu, voru fi bine primite si seriosu studiate de Adunarea deputatiloru.

Instructiunea publica, care chiaru in timpulu celei mai grele crise, n'a suferitu de reducerile budgetare impuse tuturoru celoru-lalte serviçie, 'si are asicurata si acumu tóta solicitudinea nóstra, ca-ci bas'a imbunatatiriloru si intarirei nóstre interióre este desvoltarea poteriloru intelectuale si morale ale natiunei.

Mari'a T'a! Lucrandu in intielegere cu guvernulu pe campulu de activitate desemnatu sessiunei actuale, Adunarea deputatiloru spera a face se inainteze rapede oper'a interióra, menita a completá si consolidá marea opera seversita a redicarei politice a statului nostru. Numai astfeliu poporulu romanu va probá intr'unu modu temeinicu vitalitatea lui 'si va face, cá Europ'a se'lu considere cá unu ausiliaru neaperatu interessului si echilibrului ei.

Implinindu-se acésta maretia missiune, cu acelasiu succesu, cu care a fostu inceputa, istori'a va consemná pe cele mai frumóse pagine ale sale, ca sub aceeasi fericita domnia a lui Carolu I, Romani'a, un'a dela gurile Dunarii pana la Marea negra, a fostu introdusa cu onóre in famili'a stateloru independente ale Europei, si a facutu in intru unu pasu uriasiu pe calea prosperitatii si a civilisatiunii.

Se traiesci, Mari'a T'a!

Se traiésca M. S. Dómn'a!

Memoriu asupr'a starei romaniloru transdunareni.*)

In peninsul'a balcanica ecsista colonii numeróse si importante sub mai multe puncte de vedere ale romaniloru, cunoscute de catre straini sub numele de valachi, ér' ei intre ei se numescu romani. Aceste colonii romane venite si asiediate in Orientu in diferite epoce si impregiurari cu incepere dela seclulu II-lea inainte de Christu si pana la seclulu alu III-lea dupa Christu, precumu este constatatu de istoria, care este espunatorulu celu mai autenticu alu evenimenteloru, alu caroru teatru a fostu lumea si martorulu celu mai impartialu alu fapteloru si alu vietii natiuniloru si stateloru ce au ecsistatu si au jocatu unu rolu órecare in lume — aceste colonii, dicu romane — facêndu in tierile cucerite si colonisate de ele o stabila si adeverata a loru patria, fura espuse la periclele si la tóte preschimbarile resturnarii generale din timpurile acelea, ale caroru consecintie a fostu slabirea si caderea imperiului romanu dela apusu si mai tardiu a acelui dela resaritu; si cu tóte aceste au potutu, gratia semtiementului loru de conservare, care erá si este la acesti romani asiá de tare si predomina ori-ce alta consideratiune si simtiu alu loru, se-si conserve chiaru pana astadi limb'a si datinele loru de ginta latina, adeca cele mai principale semne si uniculu caracteru de distinctiune alu popóreloru si alu natiuniloru. Aceste colonii romane incungiurate de diverse elemente, cari dispuneau de mediulóce indestulatórie spre a le desnationalisá in profitulu rasei loru, vorbescu o limba, care in fondu nu este, decatu unu idiomu alu vechiei limbe rustice latine, si se chiama limb'a romanésca, si care este mai totu aceeasi cá si limb'a romanésca ce vorbescu romanii de a steng'a Dunarii.

Este in adeveru lucru ciudatu, cumu romanii acesti'a au potutu se'si pastreze limb'a loru strabuna numai in caminulu familiariu, pentru-ca in familia nu vorbescu decatu numai romanesce, femeile loru nesciindu nici o vorba macaru de alta limba, ér' in bisericele si in scólele loru au limb'a greca, precumu si in afacerile loru comerciale si de alte relatiuni cu celelalte popóre se servescu cu limb'a aceloru popóre, neavendu pentru cause si motive, ce vomu espune mai la vale, limb'a materna (cea romanésca) in scólele si bisericele loru.

Fia-ne permisu se observamu si se constatamu, ca, déca romanii din peninsul'a balcanica au potutu in asemenea conditiuni soçiale si politice, se'si pastredie in familie limb'a loru materna si caracterulu loru nationalu de ginta latina si se esiste (pana acuma) cá unu poporu distinctu in timpu de doueci de seculi, caus'a a fostu amorulu loru propriu nationalu si mandri'a, ce le inspira ideea de origine latina si numele de romanu, cari prin traditiune trecu dela parintii la copii, in anim'a si in spiritulu romanului, disu de catra straini vlahu, si'lu facea se tiena asiá de multu la nationalitatea s'a romana, incatu se pastredie celu puçinu in familie, déca in biserica si scóla nu le erá cu potintia, limb'a si numele loru romanescu, cá pe unu sacru depositu incredintiatu loru de gloriós'a loru mama patri'a Rom'a si de parintii loru, a caroru umbra parca le amintea si le comandá pastrarea acestui prea preçiosu depositu, in catu se'lu lase generatiunii posterióre neatinsu; éta dér' pentru romanii, de si influintiati de religiunea resariténa, care erá ostila limbei latine si de scóla, care pentru densii esclusivu grecésca, au potutu se'si pastredie pana astadi limb'a loru materna si strabuna si individualitatea loru nationala de unu poporu destinctu.

Totu aceeasi causa a facutu pe romanii (Valaques) se evite cu ori-ce pretiu clac'a; si vediendu, ca turcii devenindu stapani pe locurile chrestiniloru, punea mana pe pamenturile fertile si cultivabile, ei au preferitu se se retraga la munti, unde pamentulu fiindu sterpu si padurosu, turcii n'aveau nici unu interessu, ca dintr'o localitate muntósa si neproductiva se faca o mosia a loru; si éta pentru ce in tóta Turci'a nu se gasesce nici unu satu romanescu, care se fia mosia (ciflic) ci tóte mosiile turciloru séu statului sunt locuite de greci in Thesali'a si Epiru si de bulgari in Macedoni'a, Thraci'a etc., cari sunt totdeodata si clacasi.

Asiadér' romanii neinjosinduse se fia clacasi si retragandu-se la munti, unde nu potea trage nici unu folosu de cultivarea pamentului, au fostu siliti unii se imbraçiosiedie comerciulu, altii industri'a locala si professiunile, ér' altii s'au ocupatu cu crescerea viteloru si cu laptirea séu brendiaria si fabricarea diferiteloru specie de tiesaturi de lana, cu cari chiaru acumu se face unu comerciu insemnatu.

Odata stabiliti la munti romanii, erá consecinte, cá acolo se fia neamestecati cu alte elemente si se traiésca singuri; pentru-ca pamentulu muntosu si neproductivu, ocupatu deja de romani, ne-oferindu nici unu avantagiu pentru cei-ce ar fi voitu se emigredie acolo, erá ceva naturalu, ca nu pote se vina unu poporu de alta originea sén familii cá se se asiedie in satulu séu in orasielulu romanescu dela munti; si éta pentru ce satele si orasiele romanesci mai tóte sunt situate la munti, si sunt locuite numai de romani, mai cu séma in Epiro-Thesali'a si in Macedoni'a.

Despre romanii acesti'a, denumiti de Bizantini Vlahi, au scrisu ceva autori Bisantini, si cativa din scriitorii moderni, precumu Pouquevile etc. si tocmai Excelentiele-Vóstre nu puteti fi aceia, cari se nu fi cititu si cunoscutu scrierile loru. Dér nici unulu un s'a ocupatu seriosu si special cu Romanii din tienutul Turciei, cari tot-d'auna au format un popor aparte; ca-ci alt-mintrea nici nu era se faca obiectulu scrieriloru din evulu mediu si modernu, nici in statisticile turciloru, de si fórte eronate si necomplete, nu erá se existe si se se véda in ele numirea de valahi, data unei parti a populatiei chrestine din provinciile susu dise ale Turciei.

(Va urmá.)

*) Acestu memoriu care contiene date fórte interesante despre romanii de perte Dunare s'a fostu impartitu intre membrii Congressului cu scopu de a le atrage atentiunea asupra elementului romanu din peninsul'a balcanica.

Postaritulu si nou'a tarifa postala.

(Urmare.)

Atari impregiurari nu poteau durá multu. Navigatiunea vapóreloru si drumurile ferate marira comunicatiunea si asia si institutele postale trebuieau incetulu cu incetulu se se organiseze si se se acomodeze relatiuniloru. Mai curêndu s'a simtitu trebuintia pentru reforme in Angli'a, tiér'a cea mai insemnata pe terenulu comerciului si alu industriei, si tóte reformele si intocmirile, cate s'au introdusu acolo, au remasu in principiile loru fundamentale pana in diu'a de astadi de modelu.

Comunicatiunea a crescutu mereu, si a adusu dupa sene cu necessitate institutiuni noue si amelioratiuni. Dér' cetimu cu mirare, ca reorganisatiunile, cele mai insemnate, nu s'au facutu de barbati specialisti, ci de ómeni, dela care niciodata nu s'ar' fi potutu asteptá asia ceva. Post'a urbana din Londr'a o intemeiá unu negutiatoriu, care vindea tapete, Murray in 1683 si o suta de ani

mai tardiu a introdusu directorulu de teatru P a l m e r o noua sistema, spre a espeda epistole si pachete. Reformatoriulu celu mai mare pe terenulu postariei a fostu S i r R o w l a n d H i l l, care fu odiniora scriitoriu la o societate de asigurantia, si carui'a concetatianii sei cei recunoscatori 'i facura unu daru in anulu 1845 prin o subscriptiune nationala de 13,000 punti sterlingi (130,000 fl. v. a.) Cá espedientu, dupa altii, cá secretariu alu comisariloru pentru colonisatiunea Australiei meridionale publicà in anulu 1837 o fóia volanta, in care criticà defectele postariei anglese, si anumitu portulu celu pré mare.

Acést'a i-o luà directorulu generalu alu posteloru, cá unui laicu, in nume de reu, si s'au incinsu in privinti'a acést'a lupte grele, pana candu a aflatu ocasiune in anulu 1839, de a demonstra, dupa date statistice, inaintea parlamentului britanicu, ca portulu pentru epistole este pré mare, fiindu ca spesele adeverate, pentru de a espedá o epistola ordinaria dela Londr'a la Edinburg (70 mile germane) nu facu nici a 36-a parte a unui penny (1 penny face circa 5 cr. v. a.) Elu propuse: 1. Se se reduca portulu pentru epistole, pana la $^1/_2$ uncia greutate la unu penny, déca se platesce epistol'a, candu se predà. 2. Pentru epistole nefrancate se se ridice portulu cu jumetate. 3. Portulu se fia unulu si acelasiu fara consideratiune la distantia. 4. Se se introduca marce postale si plicuri (coverte) timbrate, spre a se francá mai comodu epistolele.

Hill sciù cu tóte greutatile si cu tóte persecutiunile, ce avù, de a indurá, se castige opiniunea publica, parlamentulu si guvernulu pentru ideile sale, si in 6 Maiu 1840 fù introdusa reform'a s'a.

Lui Hill i-s'a imputatu, ca a fostu pré radicalu si intr'adeveru au scadiutu veniturile postei, dupa ce s'a introdusu sistem'a cea noua, dela 1.633,000 punti sterlingi la o jumetate milionu si numai in 1862 éra a ajunsu la 1.602,000. Din punctulu de vedere alu economiei nationale dispare acést'a impregiurare faç̧ia de fapt'a aceea, ca corespondinti'a, in anulu inainte de reforma, facea numai 75 milióne, éar' in anulu urmatoriu se urcà la 168 de milióne si in anulu 1870 numerulu epistoleloru espedate ajunse la 862.000,000 si si veniturile s'au urcatu pana la 4.929,000 punti sterlingi. Corespondenti'a colosala din Angli'a este cu atata mai frapanta, cu catu aflamu, ca acolo la sate a t r e i ' a p a r t e d i n o m e n i i m a r i s i p e j u m e t a t e d i n f e m e i n u s c i u c h i a r u n i c i n u m e l e se si-lu scrie. (Asia dér' nici anglesii cei laudati nu stau cu cultur'a poporului asia briliantu, pe langa tóta bogati'a cea enorma materiala. Nici intr'o tiéra pe faç'a pamentului nu sunt contrastele atatu de mari, cá in Angli'a, pe de o parte bogatia colosala si imbuibare grozava pe de alta parte seraci'a cea mai mare si miseri'a cea mai trista; asia si cu cultur'a, pe de o parte cultura profunda si omnilaterala, pe de alta parte nesciinti'a cea mai grósa si bigotismulu celu mai scarbosu. Not'a traduc.)

Vediendu Germani'a si Austri'a progressele cele enorme, cari le-a facutu Angli'a cu postari'a, numai potura sta nici ele nepasatórie. Inca in anulu 1847 luà Austri'a initiativ'a, dér' apoi nemtii cu natur'a loru cea tardia, de abia, in anulu 1850 incheiara cu ea o conventiune postala germana-austriaca. Conventiunea acést'a a micsioratu portulu pe de o parte, éra de alta parte a creatu unu teritoriu postalu mare, generalu. Prin evenimentele dela 1866 postari'a a intratu intr'unu stadiu nou. Cu hegemoni'a politica a Prussiei in nordulu Germaniei trecù si conducerea postariei nordice la Prussi'a. Austri'a a micsioratu portulu pentru o epistola la 5 cr. v. a. dupa ea s'au luatu tóte statele germane. Prin scaderea portului pentru mustre, tiparituri, probe de marfuri, prin introducerea avisuriloru postale, prin telegramele avisatóre postale, si mai pe urma prin cartile de corespondentia, s'a urcatu comunicatiunea enormu. In anulu 1784 venitulu posteloru in Prussi'a facea unu milionu si totusi dise Fridericu celu Mare: acésta-i admirabilu. Déra ce ar' fi disu la 1865 candu au ajunsu la 13 milione! In anulu 1872 se ocupau 50,000 persóne cu post'a in Germani'a, s'au espedatu in anulu acela 50 milióne pachete si epistole cu bani. E unu lucru si mai admirabilu, ca in dilele craciunului se predau numai la post'a din Berlinu pe di cate 30,000 de pachete si ca in 31 Decembre 1872 au incursu numai pentru a se imparti in locu (Berlinu) 384,000 carti de corespondentia si epistole. Si pe timpulu resbelului cu Franç̧i'a a jocatu post'a germana unu mare rolu, ca numai din Berlinu se duceau pe di epistole simple 130,000 si cate 3000 de scrisori cu bani.

Pentru cá se se inlesnésca comunicatiunea s'au facutu in deceniele din urma lucruri colosale, asia s'a introdusu numai unu feliu de moneta in tóta Germani'a unde erà mai inainte in privinti'a acést'a o confusiune babilonica, si mesurile metrice peste totu loculu. Austro-Ungari'a inca a adoptatu cu bucuria tóte amelioratiunile si reformele relative la comunicatiune, ba unele amelioratiuni au emanatu chiaru din partea Austriei, cumu sunt cartile de corespondentia. Mai deunadi s'a introdusu in Germani'a earasi o reforma postala, si dupa ce s'a vediutu ca este buna, nu intardià nici statulu nostru a o introduce, si asia avemu dela 1-a Novembre o t a r i f a p o s t a l a n o u a.

Statistic'a a constatatu, ca cele mai multe pachete cate se tramitu cu post'a au $^1/_2$ Kilo pàna la 5 Kilo greutate. Aceste pachete s'au luatu de basa la stabilirea tarifei celei noue si s'au adoptatu cá principii 1. scaderea portului, 2. demesurarea portului fara consideratiune la distantia si preste totu simplificarea modului, de a demesurá portulu. 3. scaderea pretiuriloru pentru espeditiuni francate. 4. aplicarea marceloru si la francarea pacheteloru.

Aplicatiunea tarifei celei noue este multu mai avantagiósa, cá a celei vechi. La distantia pàna la 10 miluri, diferinti'a nu e tocmai asia mare, dér' este mare la mai mare distantia, ca-ci pentru 5 Kilogr. platesci la ori-ce distantia 30 cr. Unu pachetu de 5 Kilogr. costá mai inainte 2 fl. 85 cr. pentru 150 de miluri si acuma numai 30 cr. Voindu, cá se se platésca adresatulu, atunci are se platésca numai cu 6 cr. mai multu, adeca 36 cr. Remane preste acést'a la voi'a fiecaruia, cá unu obiectu care vrea 'se-lu tramita prin posta se-lu puna in mai multe pachete, numai atunci are de a face mai multe adrese. Acést'a este mai cu scopu candu se tramite cevasi peste 20 de mile departe. Portulu pentru unu pachetu de 50 de Kilogr. costa pentru 10—20 de miluri, francatu séu nefrancatu 3 fl. v. a. din contra 10 pachete de cate 5 Kilogr. costa totu 3 fl. v. a. inse cauta facute mai multe adrese „frahturi", cari redica spesele. Déca voiesci se trimeti cele 10 pachete nefrancate, atunci platesci de 10×36 cr. = 3 fl. 60. cr. fara de a mai plati Adresele (Frachtbriefe). Cu catu este departarea mai mare cu atatu este mai mare si avantagiulu, de a tramite espeditiune mare in pachete de cate 5 Kilogr. Se dicemu, ca avemu d. e. se tramitemu 50 de Kilogr. marfa peste 150 de miluri departe atunci acést'a costa — fia francata séu nefrancata — 13 fl. 80 cr. Déca impachetezu inse marf'a in 10 pachete de cate 5 Kilogr. atunci platescu numai 3 fl.; am economisatu dér' 10 fl. 80 cr. Nefrancate costa cele 10 pachete 3 fl. 60 cr. resulta dér' unu c a s t i g u de 10 fl. 20 cr. Inca si mai mare este micsiorarea portului facia de acela alu tarifei celei vechi, care facea pentru 50 de Kilogr. si pentru o distantia de peste 160 de miluri 28 fl. 50 cr., prin urmare acuma ne remane in punga, chiaru candu namu francá marf'a, 24 fl. 90 cr.; éra platindu portulu si pachetandu lucrurile in 10 pachete de cate 5 Kilogr. castigamu **25 fl. 50 cr.** Intr'adeveru o diferentia buna, care peste anu se urca la sute de mii. (Va urmá.)

Lapusiulu ungurescu, Decembre 1878.

(N e c r o l o g u.) In tómn'a acést'a noi romanii din cerculu Lapusiului amu perdutu trei barbati bravi si distinsi. Pe m. o. d. V-Protopopu D. V a r n a, Pe St. d. I u l i u P o p u vicenotariu Comitatensu si acuma pe pré iubitulu nostru B a s i l i u I u g a, notariu cercuale in Suciu de Susu. Acest'a fù ajunsu Marti in sér'a dilei de Intrarea in biserica, in 3 l. c., cam pela 6 óra, de arm'a unui nemernicu omoritoriu, care l'a rapitu din mediuloculu familiei sale inbite, intrandu la densulu, cum se dice, si impuscandulu. Astfeliu B. Iuga 'si finí viéti'a in etate abia de 41 de ani. Caus'a, din care s'a intemplatu omorulu, nu s'a aflatu inca, ci o multime de Sucieni sunt si astadi arestati. Speramu inse, ca asasinulu va fi in curêndu descoperitu. Osamintele decedatului au fostu aduse din Suciu de susu in Lapusiu. Mortulu insoçitu de o multime de trasuri sosì in Lapusiu Joi in 5 l. c. demenétia si a fostu intempinatu de o multime mare de ómeni in frunte cu preotulu din Lapusiulu ung. Eugeniu Sabo, apoi intre sunetulu clopoteloru a fostu petrecutu pana la loculu, unde fù prohoditu. La 12 óre avù locu inmormentarea cu o ceremonia démna de acestu barbatu, asistandu 7 preoti sub conducerea veteranului preotu din Rohia, m. o. d. I o a n e M a r t o n u, ér chorulu vocalu fiindu condusu de cunoscutulu invetiatoriu localu A. Latisiu.

Basiliu Iuga a fostu nascutu in Comun'a Ragla din fostulu districtu alu Nasendului, a cercetatu scólele normali din Nasendu, in etate do 18 ani s'a facutu vigilu financiariu pe care cariera ajunse respicientu si dupa unu servitiu de 18 a. a fostu pensionatu. In 1873 depunendu examenulu de notariu a fostu alesu in Suciu de susu notariu cercualu si cá atare in tempu de 5 ani ai servitiului seu a regulatu mai multe strade comunali, a organisatu „portiunea canonica si scolaria" din Suciu de susu, unde in estu anu prin conlucrarea sá s'a ziditu o biserica frumósa de pétra, care e mai gata, precum si altè dóue beserici in Suciu de josu si un'a pompósa in Grosii; ér in Suciu de josu se face o scóla frumósa totu la indemnulu vrednicului de ąmintire Basiliu Iuga; Memori'a lui va trai in totudeuna intre noi! Ilu deplange tener'a s'a consórta Mari'a nasc. Gente cu fii remasi orfani, parintii, fratii, rudeniele, toti amicii si cunoscutii. Multimea nemarginita de ómeni cari l'au petrecutu la mormentu este unu viu testimoniu despre stim'a si iubirea, de care s'a bucuratu decedatulu la tóta poporatiunea din giuru fora osebire de nationalitate.

Unu amicu sinceru.

Diverse.

(D i s t i n c t i u n e.) „Telegrafulu Romanu" afla din isvoru privatu dér' bine informatu, ca Escel. S'a Metropolitulu Miron R o m a n u l u a fostu invitatu la prandiu la Maj. S'a si a siediutu de-a drépt'a Maj. Sale, care ia gratulatu pentru cuventarea din delegatiunea ungurésca.

(R e u n i u n e a d e l e c t u r a a s t u d i n t i l o r u g e r m a n i d i n V i e n' a d i s o l v a t a.) Atitudinea deputatiloru prussaci din „Reichsrath" nu a potutu se remana fara urmari. Asia se anuntia, ca guvernatorulu Austriei de josu a ordonatu disolvarea societatii de lectura a studintiloru germani din Vien'a, care numerá peste o miia membri, intre cari vreo 130 professori si care esista de 7 ani pe bas'a §. 24 a legei austriace de intrunire, din causa, ca din reportulu societatii pentru anulu 1877/8 s'a dedusu, ca acést'a reuniune dela infiintiarea ei urmaresce inainte de tóte tendintie nationale-politice si ca a luatu unu caracteru politicu, trecêndu peste marginele statuteloru sale, ceea ce face cá reuniunea se fia periculósa statului.

(S e r b i i s i B o s n i ' a.) Unu episodu interessantu se petrecù in Scupcin'a serbésca candu cu desbaterea generala asupra proiectului de respunsu la mesagiulu tronului. Opositiunalulu Glisics luandu cuventulu esprimà parerea de reu, ca in proiectulu de respunsu nu se vorbesce cu nici unu cuventu de Bosni'a si Herzegovin'a, si totusiu sórtea acestoru tieri serbesci a miscatu adêncu animele poporului serbescu. Mai multi atatu din opositiune catu si din partid'a guvernamentala sprigìnira parerea lui Glisics. Ei voira a dovedi, ca Bosni'a si Herzegovin'a se tiene dupa origine si limba de neamulu serbescu si poporatiunea de acolo si-a si esprimatu mai de multe ori dorinti'a de a se uni cu Serbi'a. Mai departe aratara, ca Serbi'a nu se póte multiami pêna ce nu va vedé reunite intr'unu statu tóte tierile serbesci. Desbaterea era fórte animata si se vedea, ca toti sunt in privinti'a acésta numai de o parere. Amendamentulu lui Glisics castigà totu mai multu terenu. Atunci se redicara ministrulu de interne si apoi presiedintele cabinetului Ristics si abia le succese a potoli foculu vorbitoriloru in contra adresei si a face, cá acést'a se se primésca unanimu si fara modificare.

(C o l e c t e l e d i n R o m a n i ' a) pentru armat'a imperatésca din Bosni'a au produsu unu resultatu de 20,000 de franci in auru séu camu la 9300 fl. v. a. si sum'a ast'a s'a predatu ambasadorului austro-ungaru comite Hoyos cu acea destinatiune, cá se se intrebuintieze 3000 fl. pentru cei raniti, 3000 fl. pentru familiile cele serace ale mobilisatiloru si restulu pentru veduvele si orfanii celoru morti. Pentru casulu, candu ar' fi duratu versarea de sange mai multu, s'au facutu dispositiuni din Bucuresci din partea mai multoru dame, ca se se oferésca comandantului supremu alu trupeloru austro-ungare o ambulantia completa cu tóte aparatele si recuisitele recerute. Acést'a avura damele de cugetu, se o faca, si faç̧ia de Mohamedani.

(S t a t i s t i c ' a f a m i l i i l o r u c o m i t i a l e (g r o f e s c i.) Cu tóte ca natiunea nóstra

astadi n'are in sinulu seu nici unu comite (grofu) din simpl'a causa, ca tóte familiele cele nobile romanesci, au trecutu in seculele trecute, din caus'a persecutiuniloru celoru tiranice si a macsimeloru celoru afurisite politice, la natiunea maghiara, totusi noi inca ne vomu ocupa cu statistic'a familieloru grofesci (comitiale), ca-ci ca statistic'a este un'a dintre cele mai importante sciintie sociologice, din care potemu trage multe invetiaturi folositórie. Uuu domnu cu numele Klein se ocupa cu statistic'a familieloru grofesci din Germani'a, Austri'a si din Ungari'a. Dupa Klein face durat'a mediulocia a unei familii de grofu puçinu peste 300 de ani. In seculu trecutu s'au stinsu 209 familii de grofu, in seculului acesta pana acuma 109. In specie, ce se atinge de familiile de grofu austriace si unguresci, s'a impuçinatu dela 1857 pana la 1870 numerulu sufleteloru acelor a cu 108, respective cu 71 persóne. Acést'a face intr'o suta de ani la familiile austriace peste 30 si la cele unguresci mai peste 40 de percente. Camu 25 de percente dintre toti grofii remanu necasatoriti. Dintre comtese (grafine) se casatorescu cele ungurêsci si cele germane din Nordulu Germanii mai de timpuriu. Numerulu casatoriiloru grofesci cu fete de cetatiani, nenobili, este mai mare, de catu ar' poté crede omulu. A diecea parte dintre grofi tienu fete de nenobili si din comtese s'au maritatu dupa cetatiani simpli patru percentê. Mai puçinu alegatori sunt grofii din Germani'a meridionala, dintre cari 16 percente se casatorescu cu dame nenobile, pecandu comtesele din Germani'a meridionala 9 percente se marita dupa cetatiani nenobili. Mai delicati sunt grofii unguresci, dintre cari se casatorescu numai patru, respective (comtese) numai doue percente cu persóne nenobile. Cei ce nu au alta ocupatiune, decatu administratiuuea mosiiloru loru, séu numai unu postu la curte, facu peste totu aprópe 38 percente din toti comitii. Particulari grofesci ad. cari nu facu nici unu serviciu statului sunt mai multi in Ungari'a ad. 62 percente, ear' in Cislaitani'a numai 33 percente. Celu mai mare contingentu nilu dau contii la militia. Esista 1503 comiti, cari sunt séu au fostu soldati. In Germani'a de nordu sunt 438, in Austria 387, in Ungari'a 89 comiti la militia. In oficiu civilu se afla 409 grofi, dintre cari 114 in Germani'a de nordu, 100 in Cislaitani'a si 57 in Ungari'a. Din aceste date vedemu ca celu mai slabu serviciu ilu facu statului grofii din Ungari'a. Tabelele lui Dr. Kleine voiescu inse se dovedésca ca familiele grofiloru se stingu din ce in ce. Calendariulu lui Gotha numera cu totulu 1028 familii grofesci in Germáni'a, Austri'a si Ungari'a. Dr. Kleine socotesce acuma ca pêna la finea seculului acéstui'a se voru stinge 299 familii din aceste; 88 din ele au numai descedentia femenina, ear' 106 familii numera numai cate 1 persóna si 144 familii numai cate 2 persóne de genu barbatescu. Timpulu aristocratiloru a trecutu Luandulise privilegiele li s'a luatu ratiunea de a mai fi ceea ce au fostu. Cei ce mai jóca adi unu rolu au se lu multiamésca numai averei loru. Alte tempuri, alti ómeni.

(T i a r u l u c o n d a m n a t u l a m ó r t e.) Imperatulu Alexandru pronuntiandu unu discursu la Kremlin, se observase de asistenti multa melancolia in vorbele sale si o tristetia profunda pe figur'a s'a. Se cercetau causele si se dedera multe versiuni, unele mai ciudate de catu altele. „Tagblatt" din Viena, reportéza urmatoriulu incidentu, care ar' puté se aiba multa inriurire asupra descuragiarei manifestate de imperatulu, tuturoru Rusiloru: Ducêndu-se la Moscov'a, dice fóia vienesa, imperatulu ar' fi primitu acolo o scrisóre, care l'ar' fi intaritu in ide'a, ce avea de a abdicá. In intrulu scrisórei se arata, ca loculu, de unde fusese tramisa si unde fusese tiparita, este: „L a c a s i u l u m o r t i l o r u". Ea este dér' din imprimeriile subterane ale comiteteloru revolutionare, organisate cá in timpulu inchisitiunei. „Lumea din subpamente, lacasiulu mortiloru" adressandu-se imperatului Alecsandru, 'lu sparia si'lu ameníntia, blastamandu politic'a s'a si aruncandu tóta responsabilitatea releloru, de cari sufere Russi'a, pe densulu, care nu voiesce cá se dé imperiului nesce institutiuni mai constitutionale. Se asigura, ca acea scrisóre ar' fi cuprindiendu si amenintiari criminale, cumu ca dilele imperatului sunt numerate si ca in curendu va sosí ceasulu, candu sentinti'a de mórte, data de tribunalulu ocultu contr'a suveranului Russiei, se va esecutá. („R. L.")

(„O r p h e u s.") A aparutu sub redactiunea D-lui Fellegi Victoru si alu 12-lea numeru (ultimu) din anulu 1879 alu brosiurei periodice musicale „Orpheus" pentru lun'a Decembre, care contiene pe 15 pagine urmatóriele piese: „Barcarol'a" tablou de note comicu de Grandville; — „Cautare de primavera" de Felix Mendelssohn Bartholdy; — „Damals und jetzt" Polca mazurca de Bela Nagy; — „Valsu de Graz" de Aurél Wachtel; — „Cantece unguresci" de Zimay, transcrise pentru choru barbatescu. — „Piese mici" pentru organe (séu harmonium) de Andreas Zsasskovsky; — „Canteculu ungurescu, celu mai frumosu" Csárdás din piese poporale arangiate de Aurél Wachtel.

Multiamita si dare de séma publica.

Scól'a romana principala gr.-cat. din Lapusiulu-ungurescu numai din oferte benevole s'a facutu si si adi numai din acele se si sustiene.

In 11 Augustu 1878 inca s'a tienutu la baile dela Stocieni unu balu, venitulu carui'a a fostu destinatu cá ajutoriu pe sém'a scólei susu dise.

a) In sér'a balului a intratu 109 fl. 50 cr. v. a. dela urmatorii p. t. domni: A. Besenszki fl. 2; Kopár fl. 2·50; I. Biró, jude com. fl. 2 50; A. Muszka, jude reg. fl. 3; N. Brasai fl. 1; G. Maticanu fl. 2; veduv'a F. Simo fl. 5; L. Simo, deputatu fl. 10; L. Bauer fl. 1; G. Moldovanu fl. 1; S. Petki fl. 2·50; A. Fratai fl. 1; Erebdi fl. 2·50; I. Vojth fl. 4; P. Breuer fl. 2 50; I. Kerekes fl. 2·50; Z. Mátyás fl. 1; I. Magyarosi fl. 1; K. Bárdi fl. 3; I. Lebedi fl. 1; I. Bot'a fl. 1; G. Sierghiciu fl. 2 50; L. Pánics fl. 1; V. Ratiu fl. 1; Dr. T. Simai fl. 2·50; S. Corpodeanu 1 taleru de fl. 2; V. Muste fl. 1; I. Medanu fl. 2; Hanszulovits fl.; T. Simai fl 1; Biró, ing. flnr. fl. 2; Gy. Asztalos fl. 2; I. Vojth fl. 5; I. Popu fl. 3; D. Szász fl. 1; dn'a I. Kovács fl. 2; K. Negrutz fl. 2; B. Iug'a Dobricu fl. 2; I. Göcze fl. 1; Fr. Gyárfás fl. 2; M. Csizér fl. 1; I. Moldován fl. 1; I. Ghiudasiu fl. 2; A. Kröbel fl. 2; I. Campanu fl. 1; Imbre fl. 1; P. Griguti'a fl. 1·50; L. Szabó Podurioiei fl. 1; L. Szabó Suciu de susu fl. 2·50; B. Iug'a, not. cerc. fl. 2·50: B. Muresianu fl. 2.; I. Bude fl. 1; Benkő fl. 1; I. Betegh fl. 2; Dela jucausi de carti pentru luminare 1 fl. Sum'a 109 fl. 50 cr. v. a.

b) Clarissimulu d. Lazaru Huz'a, notariu consistorialu in Gherl'a, a colectatu si si tramisu 10 fl. v. a. prin stimat'a scripta de datulu 15 Augustu 1878, inse in consemnare sunt scrisi 9 fl., dela urmatorii p. t. domni: Ilustr. d. epp. Michailu Pavelu 1 fl., Revrd. d-nii: Stefanu Biltiu 1 fl., Demetriu Coroianu 1 fl., Vasiliu Popu 1 fl., on. d-nii Vas. Gr. Borgovanu 1 fl., Geergiu Pasc'a 1 fl., Georgiu Stetiu 1 fl., Predicatoriulu 1 fl., Lazaru Huz'a 1 fl. si cu celu 1 fl. mai multu, sum'a e 10 fl. v. a.

c) A mai intratu dela urmatorii p. t. d-ni: Ioane Burz'a, colectore din Suciu de susu 1 fl.; Teodoru Bud'a, preotu din Ungureni 1 fl. si Alesandru Anc'a, notr. cer. din Fauresci 1 fl. Sum'a 3 fl. v. a.

Asiadér' perceptiunea face 122 fl. 50 cr., erogatiunea e de 51 fl. 91 cr., prin urmare remane unu venitu curatu de 70 fl. 59 cr., adeca: sieptedieci florini si 59 cr. v. a, care suma s'a si transpusu M. S. d. Gabrielu Manu, cá la cassariulu scólei susu dise.

Incheiamu prin aceea, ca multiamimu in numele comitetului arangiatoriu tuturoru aceloru binevoitori p. t. d-ni, cari au ajutatu si de astadata si totudeaun'a scól'a nóstra romana seraca din Lapusiulu-ung., dér' mai cu séma acelor'a, cari au contribuitu mai multu decatu pretiulu intrarei, care a fostu de persóna 1 fl., ér' de familia 2 fl. 50 cr.

Lapusiulu-ung., la 24 Novembre 1878.

E u g e n i u S a b o, prof. dirigentu.

Cassierii balului:

A l e s i u L a t i s i u, invetiatoriu cá perceptoru. T e o d o r u G e r m a n u, controloru.

Ajutórie pentru ranitii din Bosni'a.

(Urmare.)

Colecte adunate prin dómnele E l e n 'a G. I o a n u si M a r i 'a S a c a r e a n u. In bucati: Dómnele Stanescu 18 compresse, 8 fasii, 18 triangule; M. A. Stanescu 18 compresse, 8 fasii, 18 triangule; Si'a Bómbanu 16 compresse, 7 fasii, 20 triangule; Elen'a Garnetiu 6 fasii, 6 triangule; Ros'a Plasicu 6 fasii, 4 camasi; Elen'a G. Ioanu 2 camasi; Elen'a Pârciovu 2 lepedee; Iordanu Blebea 21 compresse, 6 fasii, 14 triangule; Gamulea 10 fasii, 4 triangule, $^{1}/_{2}$ kilo scama; Elen'a Andronia 1 façia de perina, 3 lepedee, 1 stergariu; M. Resnoveanu 2 camasi, 2 ismene; M. Priscu 8 fasii, 6 triangule, 2 camasi, 2 ismene, 5 lepedee, $^{1}/_{4}$ kilo scame; Elen'a Muresianu $^{1}/_{2}$ kilo scama; Elen'a Blu $2^{1}/_{3}$ kilo scame.

A. In bani a intratu prin bunatate d. M. Priscu dupa list'a A. am primitu eu Mari'a Sacareanu 34 fl. 60 cr.; provocata fiindu a cumperá panza, 3 bucati de panza a 9 fl. 50 cr., facu 28 fl. 50 cr.; 6 bucati ismene 3 fl. 90 cr.; 1 lada si pachetu à 1 fl. 30 cr., face 1 fl. 40 cr. v. a. In totalu 35 fl. 10 cr.

Portu nu s'a platitu, s'a facutu 19 duzine compresse, 8 duzine triangule, 6 bucati ismene, 2 bucati camasi, 1 fl. 40 cr. in bani. (Va urmá.)

Nro. 1052—1878. 2—2

C o n c u r s u.

La scól'a granitiarésca din Cugiru lenga Orasti'a e de a se conferí unu postu de invetiatorésa cu salariu anualu de 300 fl. v. a. cortelu si lemne de focu.

Acele competente romane, cari doreseu a obtiené acestu postu conformandu-si petitiunile loru cu documentele prescrise de lege au a se adresá pana inclusive **28 Decembre a. c. st. n.** la

Comitetulu administrativu de fondulu scolasticu alu fostiloru granitiari din regimentulu romanu I din Sibiiu.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 24 Decembre st. n. 1878.

5% Rent'a charthia (Metalliques) . . .	61.90	Oblig. rurali ungare .	73.50
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu) .	63.—	„ „ Banat-Timis.	78.75
Losurile din 1860 .	112 75	„ „ transilvane .	83.50
Actiunile bancei nation.	787.—	„ „ croato-slav.	75.50
„ instit. de creditu	221.50	Argintulu in marfuri .	100.15
Londr'a, 3 luni . . .	117.25	Galbini imperatesci .	5.60
		Napoleond'ori . . .	9.36
		Marci 100 imp. germ. .	57.85

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu
Tipografi'a: Ioane Gött si fiiu Henricu.